

70 jaar later..... mijn persoonlijk verhaal door Julia Tomasila-Snell.

Achter elke foto schuilt een herinnering...

70 jaar later... mijn persoonlijk verhaal

De eerste vaart van het transportschip Kota Inten, met aan boord honderden KNILmilitairen en hun gezinnen meerde op 21 maart 1951 aan de Lloydkade in Nederland af. Het was een koude en gure dag. Ik was erbij, vier jaar oud. Een van de acht personen uit het gezin van mijn ouders. Wegens zeeziekte, herinnerde ik me gedurende de dag dat wij vertrokken op 20 februari 1951 vanaf Surabaya maar weinig wat er zich op de boot afspeelde. Twaalf schepen kwamen er in de loop van dat jaar, aan te pas om de Amboezen, destijds zo genoemd, te vervoeren. De Kota Inten voer twee keer. De eerst en de laatste vaart.

• TEKST JULIA TOMASILA-SNELL

Na de formaliteiten en het medisch onderzoek in 'De Boskamp' te Amersfoort werden we gehuisvest in Huizen, een plaatsje in het Gooi. Het was een kamp dat in 1940 door de Duitsers werd opgericht welk dienst deed als opleidingskamp voor de Nederlandse Arbeiders. Kamp Almere was ontstond door oprichtingen, een groot bord met het opschrift, Artikel 45, verbood voor onbevogden priks bij de ingang van het kamp naar de slaglinie. Naar de verkiezing overtoog. Sommige bewoners hadden last van een opgesloten gevoel. De oude donkerbruine barakken gaven een troosteloos aanblik. Later zou blijken dat deze toelinge, vande barakken invloed had op allerlei opgesloten gevoel. In de winter moesten de soldades blijven branden gestrookt op doorkluis. Wie slapen op bedden met stoecken onder paarbrindokkers. Gelukkig kwam jaren later hier een eind aan. De DDT-spuit werd vaak ter hand genomen tegen ongedierte.

De Kota Inten.

Demontagemilitairen van KNILmilitairen in Den Haag, Vijftig jaar.

Appél

Móden in het kamp was een groot plein. Vanzelfsprekend werd er een groepfoto genomen. Niet verstaand dat het 'tijdelijk' verblijf een loze belofte zou zijn. Ondanks dat ze ontzagen werden uit hun kluisen bij aankomst en sommigen reeds op de boot. Helten de mannen in de begin jaren op dit plein. Als of hun niet verwachte oorlogse liden

Groepfoto bewoners kamp Almere, niet volledig.

Caristen van de opleiding voor savaonisten, bewoners van kamp Almere. Links de vrouwen van de Nederlandse cursustelers: N. Snell, dan de ooms Sakhily, Masjiane, Masjiane, Samallo, Sakhilata, Saprenoo, Pary, Bivaly, Pary, Nakhily, Snell, Watzmary, Penary.

Overlijden van een kampbewoner. Naam onbekend. Vijftig jaar.

Julianaschool, lagere school in Huizen. 1953. Molukse kinderen: Pampelidu, Snell, Nijkilano, Rinaon-pary, Abuhidelus, Jernias.

Magische act. Optreden buiten het kamp. Om Remusarin met de opel tuosen zijn warden en jongere op de opel J. Nakhily, Muzikale begeleiding: Loka-sompony, Marlinu, Tomasila, Sakhily en op steelgitar som Retob e.a.

niet genoeg was, lieten ze hier nog meer trauma's op. De hoopheid en bitterheid over het ontslag, de slechte omvang, geen uitbetaling van de soldij, geiden en geen resultaten op de demonstraties. Uiteraard kampten de vrouwen, onze moeders, met dezelfde gevoelens. Het was niet gemakkelijk om de kinderen op te voeden in een orbeland land. Ioch werden we opgevoed, volgens onze adat, tradities, normen en waarden. Daar ben ik onze ouders eeuwig dankbaar voor. Ondanks de regenwiter van het warden in een kamp was er gelukkig ook positieve. Wie moesten rueten niet de rimen die we hadden. De marian mochten in het begin niet werken. Het inkomen van een jeun' bestond uit zakgeld voor volwassenen en kinderen. Het eten kwam uit de centrale keuken. De ledigheid werd gevuld met het organiseren van allerlei activiteiten wvb: sport

Huwelijk J. Snell en N. Matapatry, 1955.

Gelgenheidsbor Gemengd Koor 'Huizen'. Geveid om naar een aangenaam te gaan in Wierden.

The Eagles, voorloper van de band Masada onder leiding van J. Manabua.

en spel. Voor ontspanning was de kantine een uitkomst. Oud en jong konden hier terecht. Ook de cursus voor monteur, bankwerker en laster gaven de mannen allefing in een zekerheid voor een arbeidszaam leven. Mijn vader was technisch goed onderlegd en assisteerde de Nederlandse cursustelers. De vrouwen konden zich opgeven voor een naacurus. De kinderen vermaakten zich met allerlei spelletjes op het plein in en rondom het kamp. De godsdienst stond centraal. De kerk en kerkenraad speelden een belangrijke rol. Er waren een aantal koren actief. Bandjes overeens. Voor onderwijs moesten de kinderen naar het dorp. Voor mij was dat een leerzame en leuke tijd die ik zonder problemen doorleef. Wij hielden contacten met verenigingen buiten het kamp. We zetten ons destijds op de kaart, door middel van voorlichting en voorstellingen met zang en dans. Het was niet altijd 'pas en vree'. Logisch in een klein kamp met zoveel mensen. De kampraad functioneerde goed en de beheerder deed zijn best. We deelden lief en leed. Er waren hoge piken en diepe dalen. De saamhorigheid was groot. Bij begrafenissen werden de handen uitgestoken om hulp te bieden aan de rouwende familie. Evenzo bij bruiloften. In 1955 trouwde mijn zuster. Het eerste grote bruilofsfeest. Een orousten werd op het plein opgezet. Feest tot de volgende ochtend. Geweldig. Een prangig gezicht was ook toen president

Ontthulling Herdenkingsmonument ter nagedachtenis aan de eerste generatie. Nabij de Pruiskerk in Huizen, 22 maart 2014.

Manusama het kamp bezocht. De kalele-groep verwelkomde hem in vol ornaat met een gevedstuur van de ingang. Veten zagen hun hoop op terugkeer in rook opgaan toen in 1956 de 'zelfzorgregeling' werd ingevoerd. De mannen moesten zelf zoeken. Het laatste graan vertrok onder dwang in 1972. Kamp Almere werd daarna opgedoekt. De herinneringen blijven.

'Masohi' gevoel

De overgang naar staten eengezinswoningen in het dorp verliep met gemengde gevoelens. Voor mij was de overgang van kamp naar wijk in 1964 een vooruitgang qua woongenot. Ik had geen politieke gevoelens en dacht niet aan de belofte dat Nederland ons zou onderhouden totdat wij weer zouden terugkeren, zoals velen dachten. Ik beleefde de situatie zoals het was.

Ik heb in verschillende Molukse woonwijken en provincies gewoond. De saamhorigheid en betrokkenheid bij lief en leed bleven in stand. Weliswaar was het individualisme zo nu en dan zichtbaar. Het 'Masohi' gevoel was onaanstaarbaar. Doch momenteel gooiden de Rijksoverheid om de coronavirus roet in het eten, daar we tijdelijk niet op onze traditionele manier mogen samen zijn op feesten en elkaar steunen bij verdriet. Zeventig jaar in den vrede. Ik reken mij tot een overleever. Een van de velen met een eigen ervaring en verhaal. Weliswaar woonde ik hier en dan, doch mijn 'jaugthoni' heeft een speciale plek in mijn

hart. Dat was een van de redenen waarom ik een autobiografisch boek schreef over die tijd. Getiteld 'Overgeleerd naar Nederland'. Herinneringen aan woonoord Almere, 1951-1964. Uitgegeven in 2020. Helaas is dit boek niet meer verkrijgbaar. Het is afhankelijk van jezelf hoe je in de wereld staat. Het beelde beeren op de grond en het leven nemen zoals het zich voordoet. Ik heb veel verdriet gekend, het verlies van mijn ouders, broers en zusters. Vooral mijn 25-jarige zoon. Ik heb ook vreugde en blijdschap mogen meemaken, door de geboorte van mijn kinderen en kleinkinderen die nu allen volwassen personen zijn. Het verdriet vergeet ik niet, maar ik blijf er niet in hangen en kijkt naar de toekomst. Ondanks al het leed dat mijn ouders hebben ondergaan, kreeg ik een goede opvoeding. Ik had een fijne jeugd.

Respect en diepe buiging is op zijn plaats voor onze ouders. Op verschillende plaatsen waar Molukkers wonen zijn herdenkingsmonumenten in welke vorm dan ook, opgericht. Ter nagedachtenis aan de eerste generatie. Een groots gebaar! De wens om ooit terug te keren naar een vrij en democratisch land is er, maar ik ben realistisch genoeg om te beuiffen dat het in mijn leven niet gaat gebeuren. Misschien ver in het verhschiet! Mijn levensmotto is 'Carpe Diem'. Pluk de dag en geniet van het leven!